

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Malmin perhepäivähoito

Helsinki

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen

- Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta toimipisteessä tai yksikössä pedagogisesti käytännössä toteutetaan. Toimintasuunnitelma on ytimekäs käytännön varhaiskasvatustoiminnan kuvaus.
- Se perustuu valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja Helsinki Vasuun.
- Toimintasuunnitelmassa kuvataan yksikön mahdolliset kehittämiskohteet.
- Asiakirjaa muokataan tarpeen mukaan.
- Toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu perusteisiin.

Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa.

Varhaiskasvatustyön tavoitteita tukeva toimintakulttuuri luo suotuisat olosuhteet lasten kehitykselle, oppimiselle, osallisuudelle, turvallisuudelle, hyvinvoinnille sekä kestäväälle elämäntavalle

Helsinki

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Yhteisömme kehittää toimintaa kuukausittaisissa alueilloissa sekä kaksi kertaa vuodessa järjestettävillä kokopäiväisillä kehittämispäivillä. Illoissa on yhteinen esityslistan mukainen osuus sekä puolituntiset ammattiryhmittäin suunnatut osuudet erikseen perhepäivähoitajille ja ryhmäperhepäivähoitajille. Tämä perustuu työaikojen erilaisuuteen ja erilaiseen työaikakirjanpitoon.

Meidän yksikössä on avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa jokaisella on oikeus tulla kuulluksi ja kaikkia rohkaistaan uuden kokeiluun sekä suodaan myös epäonnistumiset.

Oppiva yhteisömme kannustaa vanhempia ja lapsia kertomaan toiveista ja osallistumaan toiminnan ideointiin. Työskentelemme ja liikumme turvallisesti alueen yhteistyökumppanien kanssa ja hyödynnämme varahoitajia mahdollisuuksien mukaan suunnitteluun ja arviointiin.

- Kasvattajayhteisömme toiminnassa dokumentoidaan pareittain kuvaamalla toimintaa ja puretaan yhdessä videoita. Toiminta kehittyy yrityksen ja erehdyksen taktiikalla eikä kaikkien tarvitse tehdä kaikkia virheitä.
- Alueiltoihin tuodaan vuorotellen peda-varttiin case-tyylisesti tilanteita, joihin kaipaa kollegoiden tukea tai kommentteja.

Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

Yhteiset toimintatuokiot, ulkoleikit, jumpat, laulutilaisuudet sekä juhlat luovat innostavan ja kannustavan ilmapiirin paikasta riippumatta.

Ohjattu toiminta kannustaa ja tukee vuorovaikutusta myös lasten keskinäisissä leikeissä. Mallitetaan ja esimerkein sekä vertaistuellalla ohjataan leikkivää ryhmää.

Rohkaistaan ryhtymään sinnikkäästi leikkiin eri lasten kanssa eikä aina saman kaverin kanssa.

Sekä lasta että vanhempia kuullaan mielenkiinnonkohteista ja leikkikulttuurisissa asioissa. Toimintavälineitä kierrätetään alueen toimipisteiden välillä mielenkiinnon ylläpitämiseksi ja virikeympäristön vaihteluksi.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa ovat tärkeitä ja merkityksellisiä.

Myös keskustelu lasten kanssa sekä havainnointi ryhmissä lisäävät osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa toiminnassa. Jokaista lasta tuetaan omien tarpeidensa mukaan ja perhepäivähoidossa lapsi tuleekin hyvin kuulluksi. Myös vanhempia kuullaan herkällä korvalla osallistaen vasukeskusteluissa ja vanhempaintilaisuuksissa.

Työkokouksissa käydään avointa keskustelua esimiehen ja kollegoiden kanssa esimerkiksi sukupuolisensitiivisyydestä, kulttuurieroista sekä perheiden toiveista.

Vanhemmat olivat vanhempaintilaisuudessa syyskuussa 2017 tyytyväisiä nykyiseen toimintaan ja näkevät sen uuden toimintasuunnitelman mukaiseksi.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Arvostamme suomalaista kulttuuria ja tuomme esille konkreettisesti tarjoamalla kotoutuville perheille mahdollisuus tutustua suomalaisten perheiden arkeen. Myös nuorille suomalaisille perheille tarjoutuu mahdollisuus päivittää omia käytäntöjään tutustumalla hoitoperheen arkeen. Käytetään selkeää ja rikasta suomen kieltä sekä puhuttuna, laulaen, lorutellen ja runoillen. Satuja ja tarinoita kerrotaan ja lisää luetaan kirjoista.

Kuvia tutkitaan ja sanoitetaan ryhmän kanssa.

Perheiden kulttuurista materiaalia hyödynnetään toiminnassa, esimerkiksi tapoihin, ruokiin, tavaroihin jne. yhdessä tutustumalla.

Asiointikieli on suomi ja tarvittaessa käytetään tulkkia.

S2 materiaalia käytetään ryhmissä kaikkien lasten kanssa rikastuttamaan toimintaa.

- Vanhemmat kokivat erinomaiseksi asiaksi, että Malmin perhepäivähoito hyödyntää aktiivisesti kaupungin kulttuuritarjontaa ja toivoivat mahdollisuuksien mukaan jatkossakin ooppera- ja museokäyntejä.
- Ryhmän viikoittainen kirjastokäynti halutaan ehdottomasti säilyttää.
- Keskustelimme vanhempaintilaisuudessa "kaikkiällisen oppimisen" käsitteestä ja hyveisiin paneutumisesta.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

- Säännöllinen päivärytmi ruokailuineen sekä liikunnan ja levon tasapaino takaa hyvät puitteet kasvuun ja kehitykseen perhepäivähoidossa. Turvallisen, kannustavan ja joustavan psyko-sosiaalisen ilmapiirin hoitopaikkaan luo hoitaja yhdessä lasten kanssa. Ympäristön kunnioittamista aloitellaan perhepäivähoitajan kotona käsittelemällä tavaroita varoen ja siivoamalla leikit itse pois. Kierrätys kulminoituu roskien lajittelun lomassa kiireettömästi keskustellen.
- Erityisen tärkeinä vanhemmat pitivät arjen rutiineja, arkitilanteita ryhmässä ja leikkiä sekä liikuntaa (terveelliset elämäntavat, oppiminen, sosiaaliset taidot). Pieni ryhmä takaa heidän mielestään lapsen kuulemisen ja osallisuuden hyvin. Pienimpien lasten erilaiset unirytmikitkin pystytään huomioimaan hyvin.

Oppimisen alueet

- Meillä kaikkiallista oppimista tapahtuu esimerkiksi puettaessa ja ruokailutilanteissa, päiväpiirissä, ruokalorissa, sadutettaessa, lorussa ja askartelutuokioissa. Myös kirjaston satutunnit ovat intensiivinen oppimisen alue. Tärkeätä on selkokielen käyttäminen, jotta kaikenkantasosten kuuntelijosten on helppo ymmärtää ryhmässä. Metsäretekillä toteutuvat kaikki oppimisen osa-alueet hyvin luonnollisella tavalla kunkin lapsen ikäkauden herkkyden mukaisesti. Yhdessä etsitään tietoa lapsia kiinnostavista aiheista hoitajan kännykällä internetistä sekä katselemalla valokuvia ja videoita.
- Lapsi ja hoitoyhteisö oppii myös keskustelemalla yhdessä ryhmän vanhempien kanssa valituista hyveistä.

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Ajattelu ja oppiminen

”Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon hankinta, jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua, jonka perustaa luodaan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten ajattelun ja oppimisen taitoja.”

Aikuiset innostavat lapsia ihmettelemään, tutkimaan ja ajattelemaan. Yhdessä etsitään tietoa kiinnostuksen kohteista.

Kertaus on opintojemme äiti eli toistamme opeteltavia asioita ja annamme aikaa sinnikkyydelle ja epäonnistumisille kannustavassa ilmapiirissä.

Huomioimme myös erilaiset mielipiteet.

Asioista kerrotaan niin, että lasten ikä- ja kehitystaso huomioidaan ja varmistetaan ymmärrys kysymällä muutamia varmistuskysymyksiä.

Vanhemmat ehdottivat, että toimipisteeseen vanhempien kanssa valittuja hyveitä toteutettaisiin kuukausittain vaihtuvin teemoin; Toimintakauden alusta alkaen

huomioonottavuus, kannustavuus, kuuntelevuus, oikeudenmukaisuus, rehellisyys, reiluus, rohkeus, suvaitsevaisuus ja ystävällisyys.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

”Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa. Tämä korostaa sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen merkitystä. Osaamiseen kuuluu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä kyky reflektoida omia arvoja ja asenteita.”

Meillä lapset löytävät leikin kautta yhteisin kielen ja heitä kannustetaan leikkimään kaikkien lasten kanssa yhdessä ja erikseen. Eri kulttuurien erilaiset arvomaailmat otetaan huomioon ja aikuiset ovat malleina lapsille tilanteissa, joissa arvomaailmat kohtaavat tai peräti törmäävät.

Voidaan järjestää Maailma kylässä –päivä. Jokainen ryhmän lapsi voi tuoda jotakin omalle kulttuurilleen ominaista hoitopaikkaan, vaikka laulun.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

”Itsestä huolehtimiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat kaikille tärkeitä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen”

Meillä järjestetään kiireetön mahdollisuus opetella ja kannustetaan omatoimisuuteen.

Turvallisuus huomioidaan kaikissa toimintatilanteissa sekä perustellaan toimintatavat.

Opetellaan edes maistamaan uusia makuja.

Kaikille on samat säännöt.

Henkilökohtaisessa hygieniassa pieniä lapsia autetaan ja isoja opastetaan omatoimisuuteen.

Säännöllisillä jumppatuokioilla sekä retkillä harjoitellaan turvallista liikkumista.

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

” Monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea näiden taitojen kehittymistä.”

Käymme satutunneilla kirjastossa, muksukinossa, oopperassa, pelataan Quiver-sovellusta ja muita pelejä, nimetään asioita vaikkapa kuvakorteista.

Kuvaamme ja videoimme toimintaa, vaikkapa roolileikkejä.

Muistuke-/reppuvihko on tärkeä yhteydenpitoväline vanhempien kanssa molempiin suuntiin ja varhaiskasvatuskeskusteluja varten kaikki tilanteet, sekä kotona että hoidossa tapahtuneet, ovat valmiiksi dokumentoituna.

Retkellä voidaan kartasta yhdessä katsoa välillä missä ollaan menossa.

Tehdään aarrekartta ja seikkaillaan lähialueilla.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

”Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustan demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa.”

Kunnioitamme ja kuuntelemme lasten toiveita ja toteutamme niitä mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi mihin puistoon tai retkikohteeseen päivän ulkoilu suuntautuu. Lapsilta tulee palautetta nopeasti ja kivat jutut kantautuvat vanhemmille asti. Hiljaisemmilta ja aremmilta ryhmän lapsilta kysytään myös mielipidettä. Käytetään kuvia apuna esimerkiksi nimettäessä puistotoivetta. Maanantaipalaverissa keskustellaan ja kuunnellaan viikonlopun kuulumiset ja vinkit mitä lapset haluaisivat viikolla tehdä ja syödä. Ideaboksi tai palautelaatikko, johon vanhemmat ja lapset ovat viikon aikana laittaneet ehdotuksia, katsotaan palaverissa.

Oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta.

Oppimisympäristö

Meillä on käytössä kymmenen perhepäivähoitajan kodit sekä neljän ryhmäperhepäivähoitokodin tilat. Lisäksi käytämme alueen leikkipuistojen ulko- ja sisätiloja, talonyhtiöidemme kerhotiloja, päiväkotien saleja ja seurakunnan tiloja. Toimintaa järjestetään myös Tapanilan ja Malmin kirjastoissa, Malmitalossa, Fallkullan pieneläintilalla sekä satunnaisesti esimerkiksi oopperassa tai museoissa.

Oppimisympäristö vastaa ryhmän lasten tarpeisiin laajenemalla ja monipuolistumalla lapsen iän myötä.

Lasten osallisuus huomioidaan oppimisympäristön rakentamisessa, suunnittelussa ja arvioinnissa kysymällä lasten mielipidettä ja kuuntelemalla sensitiivisesti.

Oppimisen kaikkiallisuus huomioidaan oppimisen ympäristöissä laaja-alaisen osaamisen viitekehyksen mukaisesti kaikilla aisteilla ja koko keholla lapsenomaisen kokonaisvaltaisesti käyttäen koko kaupunkia oppimisen ympäristönä.

Leikki ja monipuoliset työtavat

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa.

Helsinki

Leikki ja sen merkitys

- Leikki näkyy ryhmässä sopimuksina, esimerkiksi leikkejä ja leluja ei saa rikkoa ja ne korjataan leikin päätyttyä yhdessä takaisin paikoilleen.
- Ketään ei jätetä yksin, mutta saa leikkiä yksinkin silloin tällöin.
- Kannustetaan yhteisleikkiin sekä rinnakkaisleikkeihin.
- Aikuinen ohjaa ja valvoo koko ajan leikkejä.
- Rauhallisemmat leikit leikitään sisätiloissa ja ulkona on mahdollista liikunnallisempiin leikkeihin.
- Yhteisiin leikkeihin vaaditaan kaikkien osapuolien suostumus.

Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Toiminnan arvioinnin on oltava systemaattista ja säännöllistä, ja sitä pitää tehdä niin toimipiste- kuin ryhmätasollakin. Arvioinnin tulee perustua dokumentoituihin tosiasioihin ja arviointia tulee tehdä suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin sekä toimipisteen toimintasuunnitelmaan.

Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Pedagoginen dokumentointi

- Mitä ja miten arvioimme:
 - Työntekijän itsearviointi, tiimien toiminnan arviointi
 - Oliko toiminta pedagogisesti perusteltua ja varhaiskasvatussuunnitelmien mukaista? (vuorovaikutus lasten kanssa, ryhmässä vallitseva ilmapiiri, pedagogiset työtavat, toiminnan sisältö tai oppimisympäristöt)
 - Lasten kasvun kehityksen ja oppimisen edellytysten toteutuminen
 - Arviointia varten luomme kullekin toiminnalle tavoitetilan, jota kuvailevat useat indikaattorit, ominaisuudet. Ominaisuus on todennettavissa oleva käytäntö tai tila, esimerkiksi; Liikuntaa on kaksi tuntia aamupäivällä ja yksi tunti iltapäivällä.
 - Ominaisuuksien laatua kuvailemaan luodaan kriteerit.
 - Esimerkiksi liikuntasuositus 3 tuntia päivässä toteutuu.
 - Mittarit ovat toimintamme arvioinnin seurantatapa toteutuuko tavoitetila ja miten; Heikosti- kohtalaisesti- hyvin- erittäin hyvin.

Ryhmän toiminnan arviointi

Helsinki

Arvioimme miten onnistumme:

Havainnoimme ja osallistumme lasten leikkiin, saamme tietoa lasten keskinäisestä vuorovaikutuksesta, heidän kiinnostuksen kohteistaan ja elementtejä ryhmän varhaiskasvatuksellisiin sisältöihin.

Osaamme perustella toimintamme pedagogisen sisällön.

Varmistamme, että toimintamme perustuu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteille.

Toimintamme vastaa laaja-alaisen osaamisen tavoitteita sisältäen monipuolisesti kaikki oppimisen eri alueet.

Olemme dokumentoineet monipuolisesti lasten kanssa yhdessä toimintaamme; Muistuke -vihkot, valokuvat, videot sekä mukavat tarinat.

Yhteistyö ja viestintä

Yhteistyöllä tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä siten, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Vastuu yhteistyön toteutumisesta ja suunnitelmallisuudesta on varhaiskasvatuksen järjestäjillä. He vastaavat myös siitä, että yhteistyötä toteutetaan monialaisesti.

Helsinki

Yhteistyö ja viestintä

- **Huoltajien osallisuus**

- huoltajat saavat vaikuttaa toimintaan päivittäisillä keskusteluilla, reppuvihkoilla ja muulla kirjallisella palautteella sekä vanhempaintilaisuuksissa ja lapsen vasuissa osallistumalla keskusteluun.
- Juhlia, iltoja liikuntaratoja sekä retkiä on suunniteltu ja toteutetaan.
- Huoltajille viestitään toiminnasta paperisilla tiedotteilla sekä soittamalla.
- Huoltajat osallistuivat toimintasuunnitelman tekoon syyskuussa 2017 vanhempaintilaisuudessa päiväkotiki Karvikassa.

- **Monialainen yhteistyö**

- Muita yhteistyökumppaneita yksiköllä on yhteiset satuhetket kirjastossa, osallistuminen leikkipuistojen toimintaan, yhteistyö neuvoloiden ja hammashoidon kanssa, S2-toiminta, mummotoiminta, yhteistyötapaamiset lastensuojelun kanssa sekä terapeuttien kanssa tehtävä yhteistyö.

Lapsen varhaiskasvatuksessa aloittaminen

Helsinki

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

- Sovimme tutustumisen kussakin toimipisteessä erikseen noin 1-5 päiväksi ennen hoidon alkua; toinen vanhemmista on lapsen kanssa hoidossa piteneviä päiviä.
- Aloituskeskustelu käydään tuossa vaiheessa ja lapsi voi olla jatkossa mukana keskusteluissa. Varsinainen vasu-tilaisuus sovitaan enintään 2 kk päähän aloituksesta. Lapsen vasu laaditaan tuolloin, vaikka vanhemmat eivät tulisikaan paikalle. On jokaisen lapsen oikeus osallistua suunnitelmalliseen varhaiskasvatukseen.
- Siirtyminen toiseen ryhmään tehdään tarjoamalla vanhemmille mahdollisuutta loppu- ja siirtokeskusteluun. Kaikki lapsen dokumentit annetaan perheelle mukaan hoidon päättyessä.
- Lapsen vasuprosessi –käydään kerran vuodessa tai aina tarvittaessa.

Helsingin yhteiset tavoitteet vuodelle 2017

- Varhaiskasvatus on mukana ”Suomi 100 Suuri Lukuseikkailu” hankkeessa tiiviissä yhteistyössä kaupunginkirjaston kanssa.
- Meillä perhepäivähoidossa on ollut viikoittain säännölliset tuokiot sekä Tapanilan että Malmin kirjastoissa yhteistyössä kirjastojen henkilökunnan kanssa.
- Olemme järjestäneet yhdessä vanhempien ja lasten kanssa vanhempaintilaisuuden syyskuussa sekä työpisteittäin on vietetty isänpäivää aamupalan merkeissä perjantaina 10.marraskuuta 2017.
- Asiakkaiden osallisuus on vahvistunut. Lapset ja perheet saavat mahdollisuuden osallistua varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmien tekemiseen kaikissa toimipisteissä, joissa toimintasuunnitelma tehdään.